

Dokumentasjon av elvemusling i Muslandsåna, Tysvær kommune 2021

Dato: 17.8.2021

Notat fra Statsforvalteren i Rogaland

Stig Sandring og Sven-Kato Ege

Bakgrunn

Basert på et lokalt tips om observasjon av musling i Muslandsåna gjennomførte Statsforvalteren i Rogaland og koordinator for Haugalandet vannområde en enkel undersøkelse med vannkikkert i bekken den 17.8.2021.

Muslandsåna tilhører vannforekomsten «Bekkefeltet Nedstrandsfjorden» med ID nr 039-1-R. Elvas beliggenhet er vis i kart på figur 1. Det har også tidligere vært spørsmål om forekomst av elvemusling i Muslandsåna. I forbindelse med kartlegging av utbredelsen av elvemusling i Rogaland i 1995 (Ledje 1996)¹ kom det inn opplysninger om skjell i Muslandsåna. Disse opplysningene ble ikke undersøkt nærmere den gang, men notert som mulig elvemusling. På bakgrunn av disse opplysningene gjorde NINA en undersøkelse i Muslandsåna i 2010 (Larsen 2010)² uten at det ble funnet muslinger. NINA konkluderte som følger:

«Det ble undersøkt i alt fire stasjoner i Muslandsåna i mai 2010, men det ble ikke bekreftet elvemusling (heller ikke skallrester) i elva. Derimot var det mye skall av ulike marine muslinger i nedre del av elva. Skjell i dette tilfellet viste seg altså å være skall av marine muslinger. Muslandsåna må derfor tas ut av lista over lokaliteter med elvemusling i Rogaland»

NINA har lagt inn tipset fra 1996 i Artsdatabanken sitt Artskart hvor det er registrert en observasjon av elvemusling i Muslandsåna i 1996. Artskart har imidlertid ikke mer informasjon om dette funnet enn at det er NINA som er kilden. I 2020 fikk vannområdekoordinatorer Sven-Kato Ege nye lokale opplysninger fra Per Helle om at det var observert én elvemusling i Muslandsåna for om lag tre år siden. Det ble også nevnt at deler av bekken ble senket en gang på 1970-tallet.

Resultat av befaringen

Vi undersøkte om lag 300 meter av bekken med to vannkikkerter. Den undersøkte elvestrekning av Muslandsåna er vist i kart i figur 2. Den undersøkte elvestrekningen ligger 1 km fra utløpet til sjø og overlapper ikke med de stasjonene som NINA undersøkte i 2010. Det var god sikt i vannet og normal vannføring da undersøkelsen ble gjennomført. Vanntemperaturen var 14,2 °C. Det ble funnet 2 stk levende elvemusling på strekningen. Størrelsen til individene ble målt til henholdsvis 142 mm og 136,5 mm. Det ble ikke funnet skall etter døde individer. Det ble observert mye ungfisk av ørret (evt laks?) i det undersøkte området. Om lag midt i det undersøkte segmentet av elva var det etablert en kunstig terskel som vil kunne være et temporært vandringshinder for unge stadier av laksefisk. Vi har ikke informasjon om hvor lang anadrom strekning er i elva.

Om lag 100 meter over det øverste funnet ble det tatt to prøver for miljø-DNA analyser. Prøvene er sendt til NINA for analyser. Resultatene av miljø-DNA analysene kan gi oss indikasjon på om det er muslinger lengre opp i vassdraget.

Størrelsen på muslingene kan etter vårt skjønn indikere at det er snakk om laksemusling. Versart bør imidlertid undersøkes nærmere med genetiske prøver.

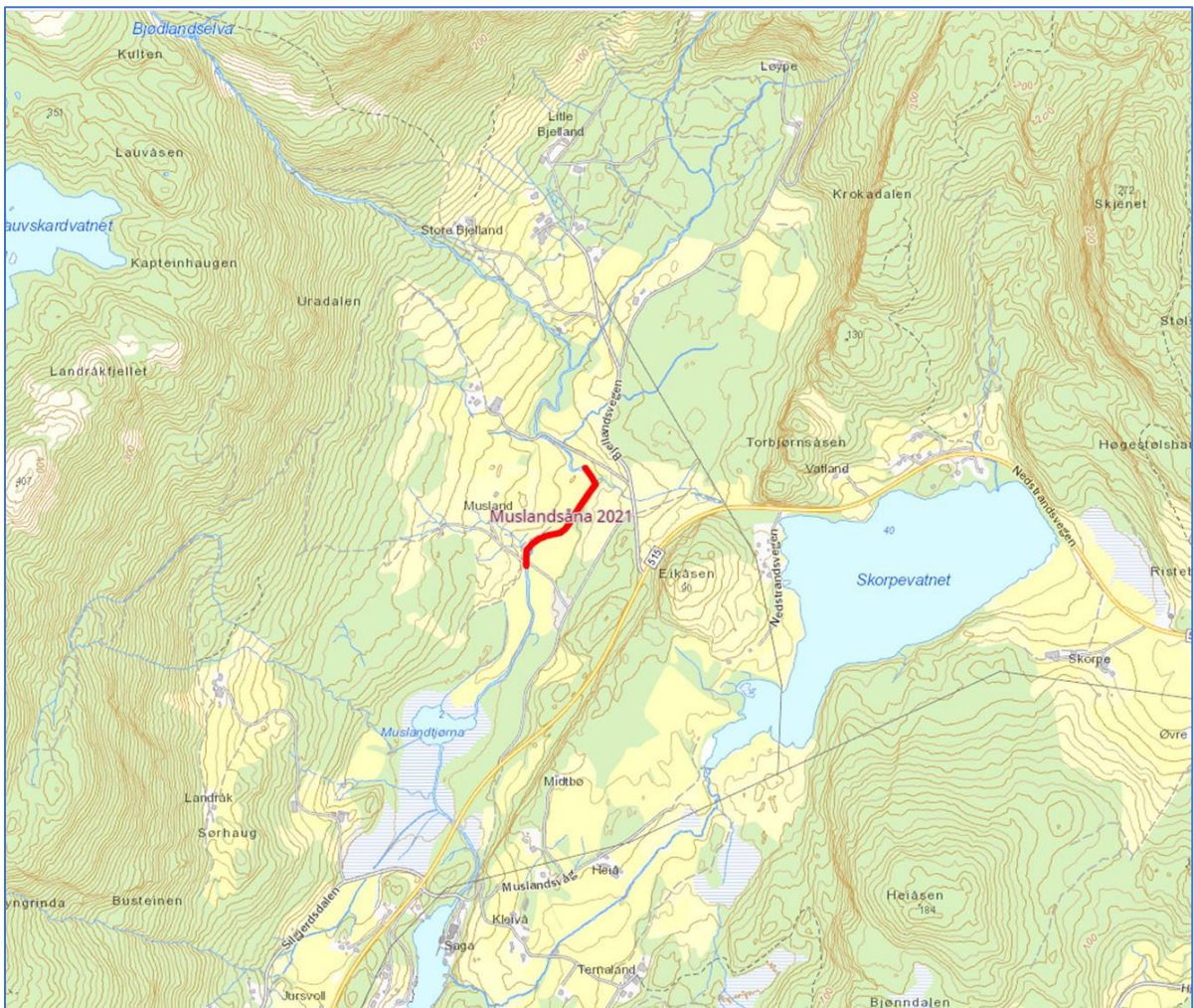
Basert på disse funnene kan vi med dette dokumentere at det er levende individer av elvemusling i Muslandsåna i Tysvær kommune. Flere undersøkelser er nødvendig for å kunne si noe om bestandens størrelse, utbredelse og rekruttering i vassdraget.

¹ Ledje, U., P. 1996. Kartlegging av utbredelse av elvemusling i Rogaland, 1995. Rogaland Consultants AS.

² Larsen, B.M. 2010. Kartlegging av elvemusling i utvalgte lokaliteter i Haugalandet vannområde, Rogaland. – NINA Minirapport 307. 37 sider.

Figur 1. Kartene viser hovedløpet av Muslandsåna og elvas beliggenhet i Tysvær kommune.

Figur 2. Kart over Muslandsåna i Tysvær kommune. Undersøkt elvestrekning den 17.8 2021 er merket med rødt.

Figur 3. Bilde av første dokumenterte funn av elvemusling i Muslandsåna i Tysvær kommune den 17.08.2021. Foto Stig Sandring

Figur 4. Bilder av det andre funnet av elvemusling i Muslandsåna i Tysvær kommune den 17.08.2021.

Tabell 1. Koordinater for undersøkt segment (32632 - ETRS 89 /UTM sone 32N)

Segment	Nord	Øst	Merknader
1 start	6583955	315191	Ca 10 meter nedenfor bro
1 slutt	6584195	315333	

Tabell 2. Lengdemåling av levende elvemusling i Muslandsåna

Nr	Segment	Lengde (mm)	Merknader
1	1	142	
2	1	136,5	

Notat skrevet av Stig Sandring, datert 20.12.2021